

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ПЕЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

(жалба №. 64209/01)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

26 юли 2007г.

Решението става окончателно при обстоятелствата по член 44, § 2 на Конвенцията. Може да бъде предмет на редакторска преработка.

По делото на Пеев срещу България,

Европейският съд по правата на човека (пето отделение), на заседание в състав:

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *Председател*,

г-жа С. БОТУШАРОВА,

г-н В. БУТКЕВИЧ,

г-жа М. ЦАЦА-НИКОЛОВСКА,

г-н Р. МАРУСТ,

г-н ДЖ. БОРЕГО БОРЕГО,

г-жа Р. ЯГЕР, *съдии*,

и г-жа К. УЕСТЕРДИК, *секретар на отделението*,

След като се оттегли на заседание на 3 юли 2007г.,

Предоставя следното решение, постановено на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№ 64209/01) срещу Република България, заведена в Съда на 10 ноември 2000г. на основание на член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от г-н Пейчо Иванов Пеев ("жалбоподател"), български гражданин, роден през 1968г. и живущ в София.

2. Жалбоподателят беше представляван пред Съда от г-н Д. Кънчев, адвокат, практикуващ в София. Българското правителство ("Правителството") беше представлявано от неговия агент- г-жа М. Караджова, от Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, в частност, че претърсването на неговия кабинет в сградата на Върховната касационна прокуратура е било незаконно и неправомерно, че това претърсване и прекратяването на неговия трудов договор са били репресивни мерки за изразеното от него мнение за Главния прокурор и че той не е разполагал с ефикасни средства за защита по отношение на тези мерки.

4. На 18 октомври 2005г. Съдът реши да извести Правителството за жалбата. На основание на разпоредбите на член 29 § 3 от Конвенцията, той реши да разгледа жалбата по същество и по допустимост.

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателят, който е социолог по образование, работил като експерт в Съвета за криминологични изследвания към Върховната касационна прокуратура (виж параграф 27 по-долу). Той бил близък приятел на г-н Н.Д., прокурор във Върховната административна прокуратура, който получил широка известност поради публичните си обвинения срещу главния прокурор, г-н Н.Ф., и поради своите твърдения, че главният прокурор и неговото обкръжение са упражнявали тормоз и неправомерен натиск, и който се самоубил на 24 април 2000г., като оставил бележка, гласяща, че главният прокурор трябва да подаде оставка.

6. След това събитие жалбоподателят обмислял да се оттегли от поста си. За тази цел той бил изготвил два проекта на молби за напускане, които държал в чекмедже на бюрото си. Обаче, в крайна сметка, решил да не подава оставка.

7. На 11 май 2000г. жалбоподателят изпратил писмо до ежедневника *Труд*, седмичника *Капитал* и Висшия съдебен съвет. В това писмо той изложил множество твърдения срещу главния прокурор, г-н Н.Ф. Той твърдял, че последният неправомерно е прекратявал наказателни производства срещу високопоставени лица от изпълнителната власт и е използвал Прокуратурата с цел репресия срещу политически опоненти на управляващата партия и негови собствени опоненти. Жалбоподателят също твърдял, че главният прокурор е създал атмосфера на страх и нестабилност в Прокуратурата, като е действал грубо и обиждащо към подчинените си, дори, според слуховете, понякога като упражнявал физическо насилие. Той също така твърдял, че според някои слухове, главният прокурор е нанесъл тежък побой на бившата си съпруга и една съдийка. Според същите слухове главният прокурор бил умствено болен и страдал от параноя, за която е преминал лечение в психиатрична болница. Според жалбоподателя всички тези слухове трябвало да се проверят от Висшия съдебен съвет. Жалбоподателят също така твърдял, че главният прокурор преднамерено се опитвал да разруши Съвета за криминологични изследвания, като упражнявал тормоз над членовете на неговия персонал. Жалбоподателят също така твърдял, че главният прокурор и неговото обкръжение, които многократно отправяли заплахи към покойния г-н Н.Д., са отговорни за неговата смърт. Според жалбоподателя, този случай трябвало да бъде разследван с оглед определяне дали главният прокурор е склонил г-н Н.Д. към самоубийство, което е углавно престъпление. Накрая, жалбоподателят представя твърдението, че той възнамерявал да

напусне поради лошата атмосфера във Върховната касационна прокуратура, но в крайна сметка решил, че би било по-правилно да продължи да изпълнява функциите си и да се бори отвътре срещу безобразията, генерирано от главния прокурор.

8. Писмото било публикувано в броя от 13 май 2000г. на *Труд* със заглавие “[Н.Ф.] погуби [Н.Д.]” и подзаглавие “Страх и мракобесие царят в Прокуратурата”. Броят от 13 май всъщност излязъл вечерта на 12 май съгласно практиката на издателите на *Труд*.

9. Около 21.00ч. в петък, 12 май 2000г. С.Д., прокурор от Върховната касационна прокуратура, разпоредил на дежурния полицаи на входа на Съдебната палата в София да го пусне, за да запечати кабинета на жалбоподателя. След няколко минути той се върнал и връчил на полицаи писмена заповед да не допуска жалбоподателя в сградата на 13 и 14 май 2000г., като заявил, че последният е уволнен.

10. Около 10.00ч. в събота, 13 май 2000г. жалбоподателят опитал да влезе в Съдебната палата, за да отиде до кабинета си, но на входа бил спрял от полицаи.

11. В 8.00ч., понеделник, 15 май 2000г. жалбоподателят отишъл в Съдебната палата, придружен от редактор от *Труд* и други журналисти. Той опитал да влезе в кабинета си, но ключът му не ставал, очевидно ключалката била сменена. Тогава той отишъл в кабинета на прокурор от Върховна касационна прокуратура, където бил информиран, че молбата му за напускане (виж параграф 6 по-горе) е била доведена до знанието на главния прокурор и че той я е уважил.

12. В 15.10ч. в понеделник, 15 май 2000г. на жалбоподателя е връчена заповед за прекратяване на трудовия договор на основание на член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграф 28 по-долу), подписана от главния прокурор и незабавно влизаща в сила. Жалбоподателят възразил, че той всъщност никога не е връчвал молба за напускане и, следователно, прекратяването било в противоречие с тази разпоредба.

13. Същия ден жалбоподателят поискал Софийска градска прокуратура да разследва събитията (в частност, твърдяното претърсване на неговия кабинет) и ако има основания, да открие наказателно производство за злоупотреба със служебно положение срещу служителите, извършили твърдените действия.

14. На 23 май 2000г. комисия в състав ръководителя на административния отдел на Върховната касационна прокуратура, ръководителя на административния отдел на администрацията на главния прокурор и секретаря на главния прокурор инспектирали кабинета на жалбоподателя. Комисията изготвила много подробен инвентарен списък на предметите, които открила в чекмеджетата на бюрото му и картотеките, сред които лекарства, компакт дискове с лични материали, бележки, бележници, дипломи, лични снимки, книги

и лични документи, включително медицински такива. На 25 май 2000г. същата комисия инспектира съдържанието на хард диска на компютъра на жалбоподателя и изготвила инвентарен списък с получените данни.

15. На 25 май 2000г. жалбоподателят и неговият брат отишли в кабинета на жалбоподателя, за да вземат личните му вещи. Те открили, че картотеките и бюрото на жалбоподателя са запечатани, че картотеките и чекмеджетата на бюрото са били претърсени и че проектите на молбите за напускане, подготвени от жалбоподателя (виж параграф 6 по-горе) липсват, както и неговото писмо от 11 май 2000г. (виж параграф 7 по-горе) и неговия служебен компютър.

16. В заповед от 15 юни 2000г. Софийска окръжна военна прокуратура, до която е отправена жалбата на жалбоподателя от 15 май 2000г. (виж параграф 13 по-горе) отказала да открие наказателно производство. Тя се мотивирала, че полицаите са действали законосъобразно, като отказали достъп на жалбоподателя до сградата на Съдебната палата на 13 май 2000г.

17. Жалбоподателят оспорва, като твърди, *inter alia*, че заповедта е била непълна, защото неговата жалба включвала твърдение за злоупотреба със служебно положение, извършена от прокурорите от Върховната касационна прокуратура, които, съобразно релевантните правила на наказателната процедура, могат да бъдат разследвани единствено от специално назначен прокурор от същата прокуратура. Следователно, неговата жалба също така трябва да бъде доведена до знанието на Върховната касационна прокуратура. В заповед от 3 юли 2000г. Военна апелативна прокуратура потвърждава отказа на Софийска окръжна военна прокуратура да открие наказателно производство срещу полицаите. Все пак, тя се съгласява, че останалата част от жалбата на жалбоподателя попада под компетенцията на Върховна касационна прокуратура и я отправя към нея.

18. В решение от 10 юли 2000г. прокурор от Върховна касационна прокуратура отказва да открие наказателно производство. Той се обосновава накратко, че в своята жалба жалбоподателят не е назвал конкретни лица и не е посочил конкретни разпоредби от Наказателния кодекс, които те, както се твърди, са нарушили. След като разгледал преписката, прокурорът не открил доказателство за наказуемо престъпление, свързано с отказа да се даде достъп на жалбоподателя до работното му място или свързано с молбата му за напускане.

19. Междувременно, на 5 юни 2000г. жалбоподателят завежда граждански иск срещу Прокуратурата. Той твърди, че прекратяването на договора му било незаконно и иска възстановяване и обезщетение за загуба на трудово възнаграждение. Той твърди, *inter alia*, че атмосферата във Върховната касационна прокуратура се е влошила вследствие на действията на главния прокурор. След смъртта на г-н

Н.Д. той решил да напусне и изготвил молба за напускане, но най-накрая решил да не го прави, а вместо това да разгласи своите наблюдения за атмосферата във Върховната касационна прокуратура. Впоследствие той написал писмо до *Труд*, *Капитал* и Висшия съдебен съвет. По-късно достъпът до кабинета му бил затруднен и неговият трудов договор бил прекратен въз основа на молба за напускане, която всъщност никога не била връчвана.

20. В решение от 5 март 2002г. Върховният районен съд обявил прекратяването на трудовия договор на жалбоподателя за незаконно, разпоредил той да бъде възстановен на неговия пост и му присъдил обезщетение от 2,419.20 български лева, плюс лихвата за загубата на трудово възнаграждение за шестте месеца след прекратяването на трудовия договор в съответствие с член 225 § 1 от Кодекса на труда (виж параграф 29 по-долу). В изложението на фактите от неговото решение, той описва подробно събитията, изложени в параграфи 7, 9, 10 и 11 по-горе. След като анализирал подробно доказателствения материал, съдът открил, че няма индикации в някакъв момент жалбоподателят действително да е връчил молбата си за напускане. Напротив, от фактите става видно, че молбата за напускане е била взета от неговия кабинет от лице, което е имало достъп до него в периода от 12 до 15 май 2000г., и е предадена от това лице на главния прокурор. Това прави прекратяването на трудовия договор на жалбоподателя по фиктивно взаимно съгласие незаконосъобразно, тъй като член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграф 28 по-долу) изисква доказателство за действителното намерение на двете страни да прекратят трудовото правоотношение.

21. Прокуратурата протестира пред Софийски градски съд, като се аргументира, че жалбоподателят в действителност е връчил своята молба за напускане.

22. В решение от 7 юли 2004г. Софийски градски съд потвърждава решението на по-нисшия съд. Той също описва подробно събитията, изложени в параграфи 7, 9, 10 и 11 по-горе, и постановява, както и съда по-долу, че наличните доказателства не указват жалбоподателят фактически да е връчил своята оставка. Следователно, по мнение на съда, прекратяването на трудовия договор на жалбоподателя е било незаконно.

23. Прокуратурата протестира по точки от закона пред Върховния касационен съд. Тя твърди, че по-нисшото съдилище неправилно е преценило доказателствата и е установило фактите.

24. В окончателно решение от 25 септември 2006г. Върховният касационен съд потвърдил решението на по-нисшия съд. Той изцяло се съгласил с неговите констатации, че въз основа на наличните доказателства няма индикации жалбоподателят действително да е връчил молбата си. Следователно, едно от основните изисквания на

член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграф 28 по-долу) не е спазено, което прави прекратяването на трудовия договор на жалбоподателя незаконно.

25. Жалбоподателят не бил възстановен на предишния си пост, тъй като през 2003 г. Съветът за криминологични изследвания бил закрит. Обаче, през 2003 г., докато производството било висящо, бил създаден подобен орган към Министерство на правосъдието и на 1 април 2003г. жалбоподателят бил назначен там, очевидно, независимо от съдебното разпореждане за неговото възстановяване. Той работи там и до днес.

II. РЕЛЕВАНТНО ВЪТРЕШНО ПРАВО

A. Органи на прокуратурата

26. Член 112 от Закона за съдебната власт от 1994г. предвижда, че Прокуратурата е единна и централизирана, всеки прокурор е подчинен на съответния по-горестоящ по длъжност, а всички - на главния прокурор (последният аспект се предвижда и от член 126 § 2 на Конституцията от 1991г.). Главният прокурор може да издава инструкции и да дава указания относно дейността на Прокуратурата (членове 111(3) и 114 от Закона за съдебната власт от 1994г.). Главният прокурор извършва ревизии и контролира работата на всички прокурори и прокурорите от апелативните и окръжните прокуратури извършват ревизии и контролират работата на прокурорите в непосредствено по-ниските по степен прокуратури (член 115(1) и (2) от Закона за съдебната власт от 1994г.). По-горестоящите по длъжност прокурори може да извършват действия, включени в компетентността на подчинените му прокурори. Те също така могат да спират и да отменят разпорежданията им в определените от закона случаи (член 116(2) от Закона за съдебната власт от 1994г.). Писмените разпореждания на по-горестоящите прокурори са задължителни за подчинените им прокурори (член 116(3) от Закона за съдебната власт от 1994г.).

27. До 2003г. Съветът за криминологични изследвания бил агенция към Върховната касационна прокуратура (член 111(3) от Закона за съдебната власт от 1994г., в редакцията му в сила към релевантното време).

B. Кодекс на труда

28. Член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда от 1986г. предвижда, че трудов договор може да бъде прекратен от страните без предизвестие по взаимно съгласие, изразено писмено.

29. По член 225 § 1 от този кодекс незаконно уволнен служител има право на обезщетение в размер на неговото брутно трудово възнаграждение за времето, през което той останал без работа, но за не повече от шест месеца.

ПРАВОТО

I. ТВДЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

30. Жалбоподателят се жалва по член 8 от Конвенцията, че кабинетът му е бил претърсен и че е била иззета неговата молба за напускане. Според него тези мерки са били незаконосъобразни и ненужни.

31. Член 8 предвижда като релевантно:

“1. Всеки има право на неприкосновеност на личния си живот, на жилището и на тайната на кореспонденцията

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.”

A. Тези на страните

32. Правителството твърди, че няма намеса в личния живот на жалбоподателя. Бил му отказан достъп до неговия кабинет на 13 май 2000 г., събота, но това се случило единствено, защото той не е извършил релевантните формалности за влизане в сградата през почивните дни. Неговият договор бил прекратен на 15 май 2000г., следователно, било е нормално той да няма достъп до сградата след тази дата. На 23 май 2000г. комисия официално инспектирала неговото работно място и направила инвентаризация, за което жалбоподателят е представил коментар. Настоящият случай не засяга личния живот или жилище на жалбоподателя, защото той не упражнявал свободна професия, какъвто е случаят в *Niemietz v. Germany* (решение от 16 декември 1992г., серия А № 251-В). Освен това, работното място на жалбоподателя не било негова собственост, за разлика от ситуацията в *Niemietz* (цитиран по-горе). Лицата от Върховна касационна прокуратура, които инспектирали неговото работно място са действали в качеството на представители на неговия работодател, а не като държавни служители. Те са извършили инспекцията по време, когато

договорът вече е бил прекратен и съобразно вътрешните правила на институцията.

33. Жалбоподателят изразява несъгласие с тълкуването на Правителството на решението *Niemietz*. По негово мнение той имал право на лично пространство, дори в неговия кабинет в сградата на публична институция. В допълнение, жалбоподателят отбелязва, че в своето становище Правителството не е разгледало твърдението му, че прокурор от Върховна касационна прокуратура е претърсил кабинета му на 12 май 2000г. и е иззел лични документи от там. Правителството също така не е идентифицирало законовата разпоредба, която дава право за такова претърсване. Това било лесно обяснимо, защото не съществувало такова правило. Прокурорът, който е претърсил кабинета на жалбоподателя, не е действал като работодател. Обаче дори да се приеме, че той е действал в това си качество, според българското право не съществувало такова правило, което позволява на работодателите да претърсват бюрата на служителите си и да изземат техни лични вещи.

В. Преценка на Съда

1. Допустимост

34. Съдът счита, че това оплакване, което повдига сериозни фактически и правни въпроси, не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Той също така констатира, че то не е недопустимо на други основания. Следователно, то трябва да бъде обявено за допустимо.

2. По същество

(а) Имало ли е претърсване на кабинета на жалбоподателя и взети ли са предмети от него?

35. Най-напред Съдът трябва да установи дали кабинетът на жалбоподателя действително е бил претърсен между 12 и 15 май 2000г., и дали неговата молба за напускане е била взета. Той отбелязва, че в своето становище Правителството не се позовава на тези твърдени факти, като вместо това описва последвала инспекция на кабинета на жалбоподателя от 23 май 2000г. (виж параграфи 14 и 32 по-горе), от която жалбоподателят не се жалва. Съдът също отбелязва, че съдът, който разглеждал гражданското дело на жалбоподателя срещу Прокуратурата е констатирал, че вечерта на 12 май 2000г. С.Д., прокурор от Върховна касационна прокуратура, отишъл в кабинета на жалбоподателя в сградата на Съдебната палата, запечатал го и инструктирал дежурния на входа полицаи, да не допуска жалбоподателя в сградата (виж параграфи 9 и 20 по-горе). Съдът също

така констатира, че в резултат, жалбоподателят не е имал достъп до кабинета си между 12 и 15 май 2000г. и че неговата молба за напускане би могла да е взета от бюрото му и предадена на главния прокурор само от друго лице, което е имало достъп до неговия кабинет през този период (виж параграф 20 по-горе). Въз основа на тези констатации, направени от националните съдилища, Съдът е убеден, че в един момент между 12 и 15 май 2000г., най-вероятно вечерта на 12 май 2000г., кабинетът на жалбоподателя е бил претърсен от служители – или прокурора С.Д., или други – от Върховната касационна прокуратура, които взели проекта на молба за напускане на жалбоподателя от чекмеджето на бюрото му.

36. Сега Съдът трябва да определи дали това претърсване представлява намеса в правата на жалбоподателя по член 8 от Конвенцията и дали е било извършено от “държавни власти”.

(b) Претърсването представлява ли намеса в право, защитено от член 8 от Конвенцията?

37. По тази точка, Съдът отбелязва, че в миналото той е постановявал, че претърсвания, извършени в бизнес помещения и кабинети на лица, които упражняват свободни професии представляват намеса в правото на зачитане на личния живот и на жилището на засегнатите лица (виж *Chappell v. the United Kingdom*, решение от 30 март 1989г., серия А № 152-А, стр. 21-22, § 51; *Niemietz*, цитиран по-горе, стр. 33-35, §§ 29-33; *Funke v. France*, решение от 25 февруари 1993г., серия А по. 256-А, стр. 22, § 48; *Crémieux v. France*, решение от 25 февруари 1993г., серия А № 256-В, стр. 60, § 31; и *Mialhe v. France (no. 1)*, решение от 25 февруари 1993г., серия А № 256-С, стр. 87, § 28). Въпросът в настоящия случай е дали претърсването на кабинета на жалбоподателя, който се намирал в сградата на държавен орган, също представлява такава намеса.

38. Съдът първо ще разгледа дали претърсването е повлияло на личния живот на жалбоподателя. По тази точка, той отбелязва, че в делото на *Halford v. the United Kingdom* той е постановил, че телефонните обаждания, направени от полицейски служител от сградата на полицията били обхванати от понятието за “личен живот”, защото засегнатото лице имало “разумни очаквания за неприкосновеност на личния живот” по отношение на тях (виж *Halford v. the United Kingdom*, решение от 25 юни 1997г., *Сборник с постановления и решения* 1997-III, стр. 1016, §§ 44 и 45). Съдът също така е използвал критерия “разумни очаквания за неприкосновеност на личния живот”, за да се произнесе, че скритото филмиране на лице в сградата на полицията представлява намеса в неговия личен живот (виж *Perry v. the United Kingdom*, № 63737/00, §§ 36-43, ЕСПЧ 2003-IX). Той се е позовавал на този критерий и в други дела (виж *P.G.*

and *J.H. v. the United Kingdom*, № 44787/98, § 57, ЕСПЧ 2001-IX; *Peck v. the United Kingdom*, №. 44647/98, § 58, ЕСПЧ 2003-I; и *Von Hannover v. Germany*, № 59320/00, § 51, ЕСПЧ 2004-VI).

39. Съдът счита, че с оглед на сходството на това дело с цитираните по-горе дела, получената се при него ситуация също следва да се прецени по критерия „разумни очаквания за неприкосновеност на личния живот”. По мнение на Съда жалбоподателят е имал такива очаквания, ако не по отношение на целостта на неговия кабинет, то поне по отношение на неговото бюро и картотеки. Това се доказва от множеството лични вещи, които е държал там (виж параграф 14 по-горе). Освен това, такава уговорка се подразбира в обичайните взаимоотношения работодател-служител и нищо в конкретните обстоятелства по делото- като правило или заявена политика на работодателя на жалбоподателя, които не насърчават служителите да съхраняват лични документи и вещи в своите бюра или картотеки – не предполага, че очакванията на жалбоподателя са били неоправдани или неразумни. Фактът, че той е работел в държавен орган и че неговият кабинет е бил разположен в държавна сграда сам по себе си не променя това заключение, особено като се има предвид, че жалбоподателят не е бил прокурор, а експерт по криминология, работещ в Прокуратурата (виж параграф 5 по-горе). Следователно, претърсване, което обхваща бюрото на жалбоподателя и неговите картотеки, трябва да се разглежда като намеса в неговия личен живот.

40. След като стигна до това заключение Съдът не намира за нужно допълнително да решава дали претърсването представлява намеса в правото на жалбоподателя на неприкосновеност на неговото жилище.

(с) Претърсването представлявало ли е “намеса от държавните власти”?

41. По тази точка Съдът отбелязва, че вечерта на 12 май 2000г. кабинетът на жалбоподателя е запечатан от прокурора С.Д., който очевидно е действал под претекста на своите правомощия и със съгласието на дежурния полицаи и който казал на полицаия, че жалбоподателят е уволнен (виж параграф 9 по-горе). Националните съдилища са констатирани, че лицето, извършило претърсването, независимо дали то е същия прокурор С.Д. или друго лице, са имали достъп до сградата на Съдебната палата влизането, в която е било забранено, и това лице очевидно е било свързано с главния прокурор (виж параграф 20 по-горе). Полученият по време на претърсването материал по-късно бил представен пред главния прокурор и е бил използван от него за прекратяване на трудовия договор на жалбоподателя (виж параграф 12 по-горе). При тези обстоятелства, няма причина да се предполага, че претърсването е било акт, извършен от лица в частноправно качество. Не е от съществено значение дали лицата, извършили претърсването са действали като държавни

прокурори или като представители на работодателя на жалбоподателя, Прокуратурата, защото във всеки случай те са действали като представители на Държавата. В тази връзка Съдът повтаря, че отговорността на Държавата по Конвенцията, може да се породи за действия на всички нейни органи, представители и служители. Действия, извършени от лица във връзка със служебните им задължения винаги са приписвани на Държавата. По-специално, задълженията на Договарящата страна по Конвенцията могат да бъдат нарушени от всяко лице, изпълняващо поверената му служебна функция (виж, *mutatis mutandis*, *Wille v. Liechtenstein* [GC], № 28396/95, § 46, ЕСПЧ 1999-VII). Следователно, Съдът заключава, че претърсването представлява намеса от държавните власти в правото на жалбоподателя на зачитане на личния му живот.

42. Такива намеси пораждат нарушение на член 8, освен, ако не може да се докаже, че те са били “съобразно закона”, преследвали са една или повече законни цели, така както са дефинирани в параграф 2 и са “необходими в едно демократично общество” за тяхното постигане.

(d) Била ли е намесата законосъобразна по параграф 2 на член 8?

43. Според установената съдебна практика на Съда фразата “съобразно закона” изисква поне спазване на вътрешното право. Тя също така се отнася за качеството на това право, като изисква то да е съвместимо с правилото за върховенството на закона. Това означава, че правото трябва да осигурява защита срещу произволна намеса в правата на физическите лица по член 8 и да е достатъчно ясно в своята терминология, за да им дава адекватна индикация по отношение на обстоятелствата и условията, при които държавните власти имат право да прибегнат до мерки, оказващи влияние върху тези права (виж при другите власти *Khan v. the United Kingdom*, no. 35394/97, § 26, ЕСПЧ 2000-V).

44. В настоящото дело правителството не се стреми да докаже, че към релевантното време са съществували разпоредби в общото вътрешно право или в ръководните инструменти на Прокуратурата, които регулират обстоятелствата, в които тази служба, в качеството си на работодател или в друго качество, би могла да извършва претърсвания в кабинетите на своите служители извън контекста на наказателно разследване. Следователно, намесата не е била “съобразно закона”, както изисква член 8 § 2.

45. След като стигна до това заключение, не е необходимо Съдът допълнително да решава дали намесата е преследвала законна цел или е била “необходимо в едно демократично общество” за нейното постигане.

46. Следователно, налице е нарушение на член 8 от Конвенцията.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 10 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

47. Жалбоподателят се жалва по член 10 от Конвенцията за твърдени репресивни мерки срещу него в резултат от публикуването на неговото писмо. Той представя тезата, че запечатването на кабинета му, извършеното в него претърсване, фактът, че му е бил отказан достъп до неговия кабинет, и измамния начин, по който е бил уволнен, те всички са били свързани с публикуването на неговото писмо. По негово мнение, тези мерки са били незаконосъобразни и ненужни.

48. Член 10 предвижда като релевантно:

“1. Всеки има право на свобода на изразяването на мнения. Това право включва свободата на всеки да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на държавните власти и независимо от държавните граници.”

2. Упражняването на тези свободи, доколкото е съпроводено със задължения и отговорности, може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност и на териториалната цялост, за предотвратяването на безредици или престъпления, за защитата на здравето и морала, както и на репутацията или правата на другите, за предотвратяване разкриването на информация, получена доверително, или за гарантиране авторитета и безпристрастността на правосъдието..”

A. Тези на страните

49. Правителството изтъква, че Софийски районен съд, чието решение е потвърдено от Софийски градски съд, е отменил уволнението на жалбоподателя. В резултат от тези решения жалбоподателят е трябвало да бъде възстановен на неговия пост. Обаче, тъй като през 2003 г. Съветът за криминалогични изследвания към Върховната касационна прокуратура е бил закрит и е създаден нов Съвет за криминалогични изследвания към Министерство на правосъдието, на жалбоподателя е предложена работа там. Следователно, жалбоподателят е загубил статута си на жертва по член 34 от Конвенцията. Даже да може да се приеме, че неговото уволнение е било в резултат от публикуването на неговото писмо, възстановяването му и вредите, които са му присъдени, са го обезщетили адекватно.

50. Жалбоподателят представя тезата, че неговото възстановяване на поста по съдебен ред над шест години след освобождаването му от работа, не са го лишили от статута на жертва. Нито неговото назначаване в Съвета по криминологични изследвания към Министерство на правосъдието на 1 април 2003г. Той е останал без работа над три години като пряко последствие от упражнената от него свобода на изразяване. Правителството не отрича това. По отношение на присъдените му вреди по член 225 § 1 от Кодекса на труда, те не са имали за цел защита на неговата свобода на изразяване, а на неговите трудови права.

В. Преценка на Съда

1. Допустимост

51. Най-напред Съдът трябва да определи дали отменянето на уволнението на жалбоподателя, придружено от присъдено обезщетение, и неговото назначаване на работа в Съвета за криминологични изследвания към Министерство на правосъдието (виж параграфи 20, 22, 24 и 25 по-горе) са го лишили от статута на жертва по смисъла на 34 от Конвенцията.

52. Член 34 предвижда като релевантно:

“Съдът може да бъде сезиран с жалба от всяко лице което твърди, че е жертва на нарушение от страна на някоя от Високодоговарящите страни, на правата, провъзгласени в Конвенцията или в протоколите. ...”

53. Според установената съдебна практика на Съда, решения или мерки в полза на жалбоподателите по принцип не са достатъчни да ги лишат от статута им на жертви, освен, ако националните власти не са признали или изрично, или по същество, и тогава да са предоставили обезщетение за, нарушение на Конвенцията (виж при другите власти, *Dalban v. Romania* [GC], № 28114/95, § 44, ЕСПЧ 1999-VI; и *Constantinescu v. Romania*, № 28871/95, § 40, ЕСПЧ 2000-VIII).

54. Относно отменянето на уволнението на жалбоподателя и присъждането на обезщетение, Съдът отбелязва, че прекратяването на неговия трудов договор било само част от твърдяната намеса в неговата свобода на изразяване. Освен това, не изглежда съдилищата, които са имали юрисдикция за неговия иск срещу Главна прокуратура, да са разглеждали въпроса за свобода на изразяването, отнесен към Съда, основният въпрос във вътрешните производства – и единствената грижа на съдилищата според тях - е дали жалбоподателят действително е представил своята молба за напускане, както се изисква, за да е валидно прекратяването на трудовия му договор по член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграф 28 по-горе). Целта на това производство била по този начин да се изпълнят трудовите

права на жалбоподателя, а не да се защити неговата свобода на изразяване като такава (виж, *mutatis mutandis*, *Harabin v. Slovakia* (реш.), № 62584/00, ЕСПЧ 2004-VI). Следователно, дори решенията в негова полза да са предоставяли обезщетение в някаква форма, под формата на заповед за възстановяване и присъждане на обезщетение за загубено трудово възнаграждение, те не са признали изрично или по същество твърдяното нарушение на член 10 от Конвенцията.

55. Съдът също така отбелязва, че жалбоподателят е назначен на подобен пост около три години след прекратяване на неговия трудов договор (виж параграф 25 по-горе). Обаче, независимо че това без съмнение е смекчило понесените от него вреди от уволнението му, няма индикации в преписката, че назначаването му е било с цел признаване и обезщетение за жалбата му по член 10 от Конвенцията. В тази връзка следва да се отбележи, че наличието на нарушение е възможно дори в отсъствието на вреда, като последното е релевантно само за целите на член 41 от Конвенцията (виж при другите власти *Prager and Oberschlick v. Austria*, решение от 26 април 1995, серия А № 313, стр. 15, § 26).

56. Следователно, Съдът заключава, че жалбоподателят все още може, независимо от мерките в негова полза, да претендира, че е жертва по смисъла на член 34 от Конвенцията.

57. Съдът също така счита, че оплакването не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията, нито е недопустимо на други основания. Следователно, то трябва да се обяви за допустимо.

2. По същество

(а) Имало ли е намеса в свободата на изразяване на жалбоподателя?

58. Първият въпрос, който трябва да бъде решен е дали взетите мерки по отношение на жалбоподателя – претърсването на неговия кабинет, вземането на неговия проект на молба за напускане и прекратяването на трудовия му договор, могат да се считат за намеса под формата на “процедура, условие, ограничение или санкция” – в неговата свобода на изразяване.

59. В миналото Съдът е приемал, че претърсвания и изземвания може да представляват намеса в свободата на изразяване (виж *Soini and Others v. Finland*, № 36404/97, § 52, 17 януари 2006г.; и *Goussev and Marenk v. Finland*, №. 35083/97, § 44, 17 януари 2006г.). Той е счел, че уволненията може да представляват такива намеси (виж *Vogt v. Germany*, решение от 26 септември 1995г., серия А № 323, стр. 22-23, §§ 43-44; *Wille*, цитиран по-горе, §§ 40-51; *Fuentes Bobo v. Spain*, № 39293/98, § 38, 29 февруари 2000г.; *De Diego Nafria v. Spain*, № 46833/99, § 30, 14 март 2002г.; и *Otto v. Germany* (реш.), №. 27574/02, 24 ноември 2005г.).

60. За да определи дали взетите срещу жалбоподателя мерки също представляват такава намеса, Съдът трябва да определи техния обхват, като ги постави в контекста на фактите по делото (виж, *mutatis mutandis*, *Glaserapp v. Germany*, решение от 28 август 1986г., серия А № 104, стр. 26, § 49; а също *Vogt*, стр. 22-23, § 43; *Wille*, § 41; и *Otto*, всички те цитирани по горе). По тази точка Съдът отбелязва, че запечатването на кабинета на жалбоподателя е направено извън обичайното работно време и в рамките на изключително кратък отрязък от време след публикуването на неговото писмо. Претърсването е извършено или незабавно преди, или скоро след запечатването на кабинета. Освобождаването на жалбоподателя, което е било предприето въз основа на получения по време на претърсването материал, последвало три дни след като на жалбоподателя е отказан достъп до кабинета му (виж параграф 9-12 по-горе). Тази поредица от събития изглежда значима за Съда, особено, като се вземе предвид съдържанието на публикуваното писмо на жалбоподателя, в което той отправя тежки обвинения срещу Главния прокурор и отрича някои практики на работното място, които последният е установил (виж параграф 7 по-горе). Освен това, Правителството не изключва възможността освобождаването на жалбоподателя да е било в резултат от публикуването на неговото писмо (виж параграф 49 по-горе). Поради това, Съдът заключава, че серията от мерки, предприети срещу жалбоподателя наистина са в резултат от тази публикация и че тези мерки представляват ограничения и санкции по смисъла на член 10 § 2 от Конвенцията, което представлява намеса в неговата свобода на изразяване.

61. Такава намеса поражда нарушение на член 10, освен, ако не може да се докаже, че тя е била “предвидена от закона”, преследвала е една или повече законни цели, така както е определено в параграф 2 и е била “необходимо в едно демократично общество” за тяхното постигане.

(b) Оправдана ли е тази намеса?

62. Съдът отбелязва, че той вече е намерил претърсването на кабинета на жалбоподателя за незаконно (виж параграф 44 по-горе). Той също така отбелязва, че вътрешните съдилища са постановили, че уволнението на жалбоподателя е незаконно (виж параграфи 20, 22 и 24 по-горе). На този фон, Съдът намира, че намесата в свободата на изразяване на жалбоподателя не е била “предвидена от закона”, в противоречие с параграф 2 на член 10 от Конвенцията. Освен това, Правителството не е представило никакви аргументи, които показват каква законна цел е преследвана с тези мерки и защо те следва да се считат за “необходими в едно демократично общество” за нейното постигане.

63. Следователно, налице е нарушение на член 10 от Конвенцията.

III. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

64. Жалбоподателят се жалва по член 13 от Конвенцията, че не е разполагал с ефикасно средство за защита по отношение на твърдените по-горе нарушения. В частност, той твърди, че властите не са открили наказателно разследване по неговите твърдения.

65. Член 13 предвижда като релевантно:

“Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.”

A. Тези на страните

66. Правителството твърди, че по член 13 не се пораждат спорни въпроси във връзка с оплакването на жалбоподателя по член 8, тъй като не е имало намеса в личния му живот. Все пак, той е разполагал с възможността, от която се е възползвал, да се жалва пред органите на прокуратурата за твърдяното претърсване. Доколкото жалбоподателят се е позовал на член 13 във връзка с неговата жалба по член 10, той също така е използвал наличните вътрешноправни средства за защита и в резултат е бил възстановен на своя пост.

67. Жалбоподателят твърди, че всъщност, той не е имал шанс за справедливо разрешаване на неговата ситуация. Следователно, наказателноправното средство за защита, което той опитал, не е било ефикасно в конкретните обстоятелства. Това също така се доказва от факта, че той е научил за решението на Върховната касационна прокуратура от 10 юли 2000г. едва след като е получил копие, приложено към становището на Правителството.

B. Преценка на Съда

1. Допустимост

68. Съдът счита, че това оплакване не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Нито го намира за недопустимо на други основания. Следователно, то трябва да се обяви за допустимо.

2. По същество

69. Според установената съдебна практика на Съда, действието на член 13 от Конвенцията е да изисква предоставяне на средство за

защита на национално ниво, като се дава възможност на вътрешните власти да разгледат както същността на релевантното оплакване по Конвенцията, така и да предоставят надеждно средство за съдебна защита, въпреки че на Договарящите държави се предоставя известна свобода за начина, по който да съблюдават задълженията си по тази разпоредба. Обаче, такова средство за защита се изисква единствено по отношение на оплаквания, които може да се считат за „спорни“ по смисъла на Конвенцията (виж при другите власти, *Halford*, цитиран по-горе, стр. 1020, § 64).

70. Съдът забелязва, че жалбоподателят е имал “спорна” претенция, че претърсването на кабинета му е представлявало нарушение на член 8 от Конвенцията. Следователно, той е имал право на ефикасно вътрешноправно средство за защита в това отношение. Съдът не счита, че при дадените обстоятелства, понятието за ефикасно средство за защита стига до изискване за откриване на наказателно производство срещу лицата, извършили претърсването. Следователно, отказът на следствените власти да открият такова производство (виж параграфи 16, 17 и 18 по-горе) сам по себе си не представлява нарушение на член 13. Обаче, Съдът отбелязва, че Правителството не е посочило никакъв друг начин за защита, който жалбоподателят би могъл да използва, за да защити правото си на зачитане на личния му живот, нито се е позовало на други релевантни решения или определения на вътрешните съдилища. Така, те не са доказали, че са съществували средства за защита по отношение на спорното незаконно претърсване (виж, *mutatis mutandis*, *Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs and Gubi v. Austria*, решение от 19 декември 1994г., серия А № 302, стр. 20, § 53; и *Янков срещу България*, № 39084/97, § 154, 11 декември 2003г.). Следователно, налице е нарушение на член 13 от Конвенцията, заедно с член 8.

71. Също така, жалбоподателят е имал спорна претенция, че оспорваните събития представлявали нарушение на член 10 от Конвенцията. Следователно, той също е имал право на ефикасно вътрешноправно средство за защита в това отношение. Съдът не счита, че при дадените обстоятелства понятието за ефикасно средство за защита включва необходимостта да се прибегне до наказателно производство, за да се защити свободата на изразяване на жалбоподателя (виж, *mutatis mutandis*, *Кузнецов и други срещу Русия* (реш.), № 184/02, 9 септември 2004г.). Поради това, отказът на следствените власти да открият наказателно производство по искане на жалбоподателя не води до нарушение на член 13. Обаче, както беше отбелязано по-горе, Правителството не посочва друг начин за защита, по който жалбоподателят би могъл да повдигне своите оплаквания, произтичащи от претърсването на неговия кабинет. Тъй като това претърсване представлявало намеса в свободата му на изразяване,

липсата на средства за защита по отношение на него е в противоречие на член 13 от Конвенцията.

72. По отношение на наличието на средства за защита по отношение на уволняването на жалбоподателя, разглеждано като намеса в неговата свобода на изразяване, Съдът отбелязва, че жалбоподателят е могъл да оспори уволнението и то да бъде отменено (виж параграфи 19-24 по-горе). Обаче, остава въпросът дали производството, с което го е направил, може да се счита за средство за защита по отношение на твърдяното нарушение на член 10 от Конвенцията. По тази точка Съдът отбелязва, че предметът на това производство бил ограничен до решаване дали жалбоподателят действително е връчил молбата си за напускане, каквото е изискването за валидност на прекратяването на трудовия договор по член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграфи 20, 22, 24 и 28 по-горе). Съответно, съдилищата на всички равнища се фокусирали върху този въпрос и не са обсъждали същността на оплакването на жалбоподателя за свободата на изразяване. Вярно е, че жалбоподателят не е пледирал изрично, че прекратяването на неговото трудово правоотношение е било санкция за публикуването на писмото, като се е ограничил до описание на контекста и събитията, водещи до неговото уволнение. Обаче, той не може да бъде обвинен, че не го е направил, тъй като това не било част от основанието за иска по член 325 § 1 (1) от Кодекса на труда (виж параграф 28 по-горе). От друга страна, от описанието на фактите в неговата искова молба става видно, че оспорваните събития били в резултат от представените от него обвинения срещу Главния прокурор (виж параграф 19 по-горе).

73. Така, Съдът намира, че производството, в което жалбоподателят е оспорил уволнението си не представлява начин, с който той би могъл да защити своята свобода на изразяване като такава (виж, *mutatis mutandis*, *Harabin*, цитиран по-горе). Правителството не предлага друго средство за защита (виж *Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs and Gubi*, стр. 20, § 53; и *Янков*, § 154, и двете цитирани по-горе). Следователно, налице е нарушение на член 13 от Конвенцията, заедно с член 10.

IV. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

74. Жалбоподателят се жалва по член 6 § 1 от Конвенцията, че органите на прокуратурата не са открили наказателно производство срещу служителите на Върховна касационна прокуратура, които както твърди, са злоупотребили по служба, за да му причинят вреда. По негово мнение, това е било в резултат от йерархичната зависимост на прокурорите от Главния прокурор, който имал причини да е

предубеден срещу жалбоподателя след публикуването на неговата статия.

75. Член 6 § 1 предвижда като релевантно:

“при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.”

76. Според установената съдебна практика на Съда, тази разпоредба не гарантира правото на преследване на трети страни за наказателно престъпление (виж при другите власти *Perez v. France* [GC], № 47287/99, § 70, ЕСПЧ 2004-I).

77. Следователно, това оплакване е несъвместимо *ratione materiae* с разпоредбите на Конвенцията по смисъла на член 35 § 3 и трябва да бъде отхвърляне в съответствие с член 35 § 4.

V. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

78. Член 41 от Конвенцията предвижда:

“Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение. Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна.”

A. Вреди

79. Жалбоподателят претендира за 6,000 евро (EUR) за неимуществени вреди. Той твърди, че събитията от май 2000 г., които бързо последвали неговия опит да изрази мнение за порочните практики, съществуващи във Върховната касационна прокуратура по това време, сериозно са увредили неговата кариера. Той също така е бил травмиран от явно незаконосъобразния начин, по който служителите от тази служба са се намесили в личния му живот.

80. Правителството не изразява мнение по този въпрос.

81. Съдът счита, че жалбоподателят трябва да е изпитал безсилие в лицето на незаконните и неоснователни намеси в неговия личен живот и свободата на изразяване, за което не съществували ефикасни средства за защита. Обаче, той също така отбелязва, че впоследствие положението на жалбоподателя станало по-благоприятно, тъй като той е бил възстановен и му е било присъдено обезщетение за загубената заплата. Като взема под внимание всички релевантни обстоятелства и като отсъжда по справедливост, той му присъжда EUR 5,000, плюс всеки данък добавена стойност или евентуално дължим друг данък.

В. Разходи и разноси

82. Жалбоподателят претендира за възстановяване на EUR 3,520 като адвокатски хонорар за производствата пред Съда и органите на прокуратурата, а също и 113.66 за преводачески услуги и пощенски разходи. Той е представил споразумение за адвокатски хонорар между него и неговия правен представител, фактура за преводи и пощенски разписки. Той иска всяка сума, присъдена по тази глава да бъде платена направо по сметката на неговия представител.

83. Правителството не изрази становище по този въпрос.

84. Според съдебната практика на Съда, един жалбоподател има право на възстановяване на неговите разходи и разноси само доколкото е доказано, че те са направени фактически и са в разумен размер. В настоящото дело, като взема под внимание наличната предоставената му информация и горещитираните критерии, Съдът счита за разумно да присъди EUR 2,500 за адвокатски хонорар и EUR 113.66 за разходи, плюс всеки един данък добавена стойност или друг евентуално дължим данък. Тези суми ще се заплатят по банковата сметка на представителя на жалбоподателя- г-н Д. Кънчев.

С. Лихва за просрочване

85. Съдът намира за уместно, лихвата за просрочване да е базирана на пределната лихва по заеми на Централната европейска банка, към които следва да се добавят три процентни пункта.

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбите относно твърдени намеси в свободата на изразяване и личния живот на жалбоподателя и наличието на ефикасни правни средства за защита в това отношение за допустими, а останалата част от жалбата за недопустима;
2. *Установява* нарушение на член 8 от Конвенцията;
3. *Установява* нарушение на член 10 от Конвенцията;
4. *Установява* нарушение на член 13, заедно с член 8 и 10, от Конвенцията;
5. *Постановява*

(а) че Ответната държава следва да заплати на жалбоподателите в тримесечен срок от датата на влизане на решението в сила, съгласно член 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, които се конвертират в български лева по фиксинга към деня на разплащането:

- (i) EUR 5,000 (пет хиляди евро) за неимуществени вреди;
- (ii) EUR 2,613.66 (две хиляди шестстотин и тринадесет евро и шестдесет и шест цента) за разходи и разноси, които да се платят по банковата сметка на представителя на жалбоподателя- г-н Д. Кънчев;
- (iii) всеки данък, който може да е дължим върху горните суми;

(b) от датата на изтичане на гореспоменатите три месеца до разплащането, ще се дължи проста лихва върху сумата при ниво, равно на пределната лихва по заеми на Европейската централна банка по време на просрочения период плюс три процентни пункта;;

6. *Отхвърля* останалата част от претенцията на жалбоподателите за обезщетение по справедливост.

Съставено на английски и известно писмено на 26 юли 2007г., на основание Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия УЕСТЕРДИК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател